

Debat sobre el futur del glifosfat a Europa amb participació d'investigadors de la UdL – AGROTECNIO

Els passats dies 16 i 17 de novembre, va tenir lloc a Praga (Txèquia) una reunió de treball per part d'un comitè científic assessor per debatre sobre el futur del controvertit herbicida glifosfat a Europa i al Mediterrani. El fòrum s'anomenà: *Glyphosate authorization and legislation across Europe and the Mediterranean region – challenges and opportunities for agricultural systems*. L'esdeveniment fou organitzat per la *European Weed Research Society (EWRS)* (Societat Europea de Malherbologia). Al fòrum foren convidats diversos experts i expertes en herbicides i en d'altres mètodes de control de males herbes d'arreu d'Europa. Entre ells dos representants de la UdL – Agrotecnio, la Dra. Bàrbara Baraibar i el Dr. Joel Torra. La participació d'aquests investigadors es va centrar en dos aspectes claus. D'una banda la Dra. Baraibar va exposar les alternatives de caire cultural que existeixen en el control de males herbes amb l'establiment de cultius coberta (*cover crops*). L'establiment de cultius coberta no té finalitat econòmica sinó, entre d'altres objectius, afavorir la incorporació de matèria orgànica en el sòl i evitar la proliferació de males herbes en un cultiu posterior. El Dr. Torra va explicar les possibilitats de control de les males herbes mitjançant herbicides amb mecanismes d'acció diferent al del glifosfat, exposant també els riscos que això comporta en quan a la generació de casos de resistències a aquests herbicides alternatius. Els resultats exposats per part d'aquests dos investigadors són derivats de la recerca portada a terme durant diversos anys dins el grup de Malherbologia i Ecologia Vegetal de la UdL – Agrotecnio.

El glifosfat és l'herbicida més utilitzat en ambients agrícoles arreu del món donada la seva alta eficàcia en el control de males herbes. No obstant des de fa anys, és motiu de profunds debats i fortes discrepàncies en entorns agronòmics i socials a rel del seu efecte en el medi ambient i suposada toxicitat. L'any 2017 la Comissió Europea va aprovar una moratòria de cinc anys autoritzant temporalment, a Europa, la venda i aplicació del glifosfat. Aquest període finalitza el 15 de desembre de 2022 i abans d'aquesta data ja ha pres una decisió. La decisió ha estat de prorrogar, de manera provisional, un any més aquesta autorització, fins desembre 2023, a l'espera de l'informe de la Agència Europea de Seguretat Alimentaria (EFSA), que es preveu per a la propera primavera. Les conclusions del fòrum de la EWRS celebrat a Praga arribaran també als agents de l'administració europea encara que no tenen caràcter vinculant.

El glifosfat s'aplica en diferents escenaris i cultius. Com a herbicida per eliminar les males herbes presents en un camp abans de sembrar el cultiu (p.e. cereal, colza) quan es fa sembra directa, és a dir sense llaurar el sòl. S'aplica també en cultius llenyosos com oliveres, cítrics, fruiters i vinyes, per tal d'eliminar les males herbes a sota la fila del cultiu. Un tercer ús, més freqüent al centre d'Europa que a la zona Mediterrània, és l'aplicació de l'herbicida sobre el cultiu de cereal o hortícola (p.e. patates) quan aquest es troba al final del seu cicle, per tal d'assecar-lo d'una manera uniforme i facilitar posteriors tasques de collita. És precisament aquest darrer ús un dels més controvertits donat que, a

rel del seu ús en cultius d'ordi, s'han trobat traces de l'herbicida en algunes cerveses. Aquest ús per assecar el cultiu no es gaire freqüent en l'agricultura del Mediterrani donat que aquí al ser el clima més càlid garanteix al cereal i altres cultius un complet assecament al final del seu cicle abans de la collita. Un altre ús controvertit és l'ús de l'herbicida glifosat en marges de carreteres, vies de tren i espais no cultivats.

Apart dels estudis que confirmen o no la possible toxicitat i problemes pel medi ambient, un dels riscos associats a l'ús de l'herbicida glifosat és el desenvolupament de casos de resistència a herbicides. A Catalunya i Espanya ja es coneixen diferents poblacions de males herbes resistents a aquest herbicida i, per tant, han de ser controlades per d'altres mètodes. Aquests casos de resistències al glifosat va en augment. Ara la Comissió Europea espera l'informe de la EFSA i haurà de prendre una decisió. Entre els informes tècnics a rebre hi ha el del fòrum de la EWRS celebrat a Praga fa pocs dies. Satisfà saber que en ell hi han participat com a experts una científica i un científic de la UdL – Agrotecnio.

Jordi Recasens

Professor de Botànica Agrícola i Malherbologia de la UdL

Investigador d' Agrotecnio